

BEVEZETŐ SOROK EGY ÖNÉLETÍRÁSHOZ

Mellár Lajos önéletírása némileg eltér a „hagyományos”, efféle vallomásoktól, megnyilatkozásoktól. Megszoktuk ugyanis, hogy kivételes képességű bácsikák és nénikék, zömében falusiak, életük alkonyán isteni sugallatra papírra vetik emlékeiket és emlékezéseiket, saját maguk és környezetük világát, megörökítve az elillanót és mulandót, olyan szellemi kincseket, amelyek felmutatására, sajátosság, egészen egyéni megformálására egyedül ők képesek. Szerzőnk önéletírása mindenekelőtt tárgyánál fogva tér el a klasszikus paraszti önéletírásoktól. Jóllehet ő is falun született, onnan indult el a világba, de ő csakugyan helyet, azaz „világot” cserélt, szakmát tanult, ipari munkássá vált, városba költözött, s ifjúkorától fogva a város vált állandó lakhelyévé. Mindennapi munkája mellett amatőrködött; festegetett, muzsikált. Írással azonban, eltekintve egy-egy „szakcikkétől”, sohasem foglalkozott. Néhány évvel ezelőtt, megismerkedésünk után, e sorok írója szedte rá, hogy vesse papírra életrajzát, megélt életének legalább markánsabb epizódjait. Mert az élete, ahogy mondani szokták, „valóságos regény”. Szlovák származású felesége hozzátartozóit a negyvenkettes újvidéki razzia alatt kivégezték, az ő családja Csúrogon maradt tagjainak pedig negyvennégyben kellett elmenekülniük a megtorlás elől vagy elszenvedniük a megtorlást. A vérzivatar után alig múlt el néhány esztendő, hősünket, illetve az itt közlésre kerülő önéletírás hőstét a hírhedt Goli otokra deportálták. . . Mellár Lajos a kilencedik évtizedében járva, de még mindig legényesen mozogva, friss szellemi erőnlétben fogott hozzá önéletírásához, minden elkészült ötven oldal után telefonálva, hogy mehetek a legújabb „eresztésért”. Munka közben kétféle aggály kísérte: egyrészt, hogy nem tudja a szavakat olyan ügyesen egymás mellé rakni, ahogyan azt az írók teszik (ifjúkorától a mai napig szenvedélyes olvasó), másrészt, hogy belevehet-e mindent vallomásába? Semmit se hallgasson el, biztatgattam telefonon, élőszóban, azzal pedig ne gyötörje magát, ha a mondatai nem sikerülnek oly kerekre, mint az íróké. Sokszor ez az íróknak sem sikerül. Emé aggályok ellenére megszületett a kétszázötven gépelt oldalnyi mű, amely egyszer talán teljes egészében napvilágot lát, s amelyből most a Híd részleteket közöl.

NÉMETH István